

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
részitélete**

Az ügy száma: Mfv.I.10.028/2016/8-I.

A tanács tagjai: . Hajdu Edit a tanács elnöke, előadó bíró
Dr. Tallián Blanka bíró
Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna bíró

A felperes:

A felperes képviselője:
Dr. Viszló László ügyvéd

Az alperes:

Az alperes képviselője:
Dr. Schmidt Valéria ügyvéd

A per tárgya: rendkívüli felmondás jogellenességének
jogkövetkezményei

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:
Fővárosi Törvényszék 5.Mf.680.141/2015/6.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:
Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 12.M.261/2013/14.

Rendelkező rész

A Kúria a Fővárosi Törvényszék 5.Mf.680.141/2015/6. számú rész-
közbenső ítéletének felülvizsgálati kérelemmel nem támadott
rendelkezését nem érinti, az alperes 2011. október 14-én meghozott
rendkívüli felmondása jogellenességét és a felperes munkaviszonya
megszűnése időpontját megállapító rendelkezését - a perköltség és
illetékviselésre vonatkozó rendelkezésekre is kiterjedően -

hatályon kívül helyezi, e körben a másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja.

Az alperest az állam javára felhívásra 210.500 (kettőszáztízezer-öttszáz) forint kereseti és fellebbezési részilleték, a felperes javára tizenöt napos határidővel 100.000 (egyszázezer) forint és 27.000 (huszonhétezer) forint áfa együttes első- és másodfokú részperköltség megfizetésére kötelezi.

A hatályon kívül helyezett rendelkezés vonatkozásában a felülvizsgálati eljárás illetékét 70.000 (hetvenezer) forintban, a felek felülvizsgálati eljárási költségét fejenként 10.000 (tízezer) forintban és 2.700 (kettőezer-hétszáz) forint áfában állapítja meg.

A részítélet ellen további felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A felperes az alperes jogelődjénél 2004. június 14-én létesített határozatlan időtartamra informatikai igazgató munkakörben munkaviszonyt. Feladatai közé tartozott a teljes informatikai rendszer napi működőképességének biztosítása, a bevezetésre kerülő hardver és szoftver eszközök típusára vonatkozó döntés, a beosztott munkavállalók felügyelete, a cég képviselete, új fejlesztések kidolgozása, a műszaki tevékenység koordinálása, a cég informatikai rendszerének üzemeltetése és irányítása.
- [2] Az alperes vállalkozási szerződés alapján alakította ki a B.F.Ú.Ö.K.F. informatikai és telekommunikációs hálózatát, majd a 2011. március 9-én kötött szerződés kötelezte a rendszer üzemeltetésére és karbantartására. Ezen informatikai rendszerrel 2011. október 1-jén szervermeghibásodás történt. Emiatt a hétvégi adatmentés, illetve - az internetszolgáltatás kimaradása miatt - a megelőző hétvégére tervezett mentés elmaradt. Ennek következtében a K.F. által tárolt adatok veszttek el.
- [3] Az alperes a felperes munkaviszonyát a Munka törvénykönyvéről szóló 1992. évi XXII. törvény (régi Mt.) 96. § (1) bekezdés a) és b) pontja alapján 2011. október 14-én rendkívüli felmondással megszüntette. Az indokolás szerint a felperes a munkáltató tudta és engedélye nélkül olyan gazdasági társaságokat alapított, amelynek részben tulajdonosa, illetőleg képviselője is volt, melyek tevékenysége a munkáltató gazdasági érdekeit sértette. Felelős továbbá az Ú.K.F. számítástechnikai rendszerének összeomlásával összefüggésben előállt helyzet kialakulásáért, amelyben a rendszer működőképességének helyreállítása nem volt lehetséges), a rendszer kiesése alatt okozott anyagi kárért, a biztonsági mentések hiányaért, az elvesztett adatok helyreállításával összefüggésben felmerült költségekért az alábbiak szerint: a számítástechnikai

rendszer megtervezését ő irányította, így a tervezés hiányosságaiból fakadó következményekért való felelősség őt terheli. Ezáltal az Mt. 96. § (1) bekezdés a) és b) pontja szerinti okok egyaránt megvalósultak.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [4] A felperes postán ajánlott küldeményként benyújtott, a bíróságra 2011. november 15-én érkezett keresetében a munkaviszony jogellenes megszüntetésének jogkövetkezményeként 12 havi átlagkeresetnek megfelelő kárártalány, elmaradt munkabér, végkielégítés, felmentési időre járó átlagkereset és perköltség megfizetésére kérte az alperes kötelezését. Hivatkozása szerint a rendkívüli felmondásban foglalt indokok nem valóságok.
- [5] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Viszontkeresetében gépkocsiköltség-térítés címén jogalap nélkül 2009. október 1. és 2011. június 30. között kifizetett 1.503.316 forint és kamatai megfizetésére kérte a felperes kötelezését.

Az első- és másodfokú ítélet

- [6] A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 12.M.261/2013/14. számú ítéletével a felperes keresetét és az alperes viszontkeresetét elutasította. Marasztalta a feleket az állam javára kereseti illetékben és a másik fél javára perköltségben.
- [7] Az elsőfokú bíróság a rendkívüli felmondás első indokát megalapozatlannak találta.
A második okra vonatkozóan - tekintettel arra, hogy a felperesnek az informatikai rendszerek működőképességével kapcsolatos napi munkavégzést a munkaköri leírásának megfelelően felügyelnie kellett, így a rendszerhibáról is tudnia kellett - megállapította, hogy a mentési rendszer meghibásodásakor utasítania kellett volna a munkavállalókat, hogy végezzenek a helyszínen manuális mentést, amely az adatvesztést megakadályozza. A felperes ezen intézkedési kötelezettsége a munkaköri leírás 3. pontjában foglaltakon alapul.
- [8] A bizonyítási eljárás eredményeként megállapította, hogy a felperes a munkaviszonyból eredő lényeges kötelezettségét szándékosan és jelentős mértékben megszegte azzal, hogy a munkaköri leírásban foglalt kötelezettségének nem tett eleget, a tőle mint informatikai igazgatótól elvárt fokozott gondosságot nem tanúsította, így az alperesi cég szerződésből folyó rendszer-üzemeltetési feladatait nem látta el megfelelően. Ennek következtében az alperes céggel szerződésben álló K.F. adatai részben elvesztek. Rögzítette, hogy egy felmondási ok megalapozottsága is jogszerűvé teszi a rendkívüli felmondást.
- [9] Megállapította, hogy a felperes az őt terhelő bizonyítási kötelezettség ellenére nem tudta igazolni, hogy a jogviszonyát az alperes nem a felmondásban megjelölt ok miatt szüntette meg.
- [10] Az alperes viszontkeresetét bizonyítatlanság miatt utasította el.

- [11] Mindkét fél fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Törvényszék 5.Mf.680.141/2015/6. számú rész-közbenső ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, megállapította, hogy az alperes 2011. október 14-én meghozott rendkívüli felmondással jogellenesen szüntette meg a felperes munkaviszonyát, amely 2015. szeptember 22-én szűnik meg. A felperest perköltség- és illeték megfizetésére kötelező rendelkezést mellőzte. Az alperes viszontkeresetet elutasító elsőfokú ítéleti rendelkezést a perköltségre is kiterjedően helybenhagyta. Az alperest terhelő kereseti illeték összegét felemelte, és kötelezte az állam javára fellebbezési illeték, a felperes javára másodfokú perköltség megfizetésére.
- [12] A másodfokú bíróság rögzítette, hogy a felperes nem fellebbezte meg az elsőfokú ítéletet abban a részében, amely a rendkívüli felmondás első indoka megalapozatlanságát állapította meg. A második indok vonatkozásában a tényállást pontosította megállapítva, hogy a rendkívüli felmondásban megjelöltek ellenére jogszerűen bírálta el az elsőfokú bíróság ezen indokot az Mt. 96. § (1) bekezdés a) pontja alapján kötelezettségszegésként.
- [13] A törvényszék hangsúlyozta, hogy a felmondási iratban történt indokolás végleges. Az alperes azonban az elsőfokú eljárásban következetesen az írásba foglaltaktól eltérő indokra alapította a jogi érvelését, a felperes viszont mindvégig azzal érvelt, hogy az alperes a rendkívüli felmondásban az intézkedési kötelezettség elmulasztására nem hivatkozott. Kifogásolta, hogy az alperes csupán állította, de nem bizonyította, hogy a 2011. szeptember 24-ei mentési rendszer meghibásodásáról tudott volna. A mentési rendszer felügyelete nem a felperes, hanem N.I. feladata volt. A rendkívüli felmondás indokát a tervezési hiba képezte. Ezen felperesi álláspontot a másodfokú bíróság is elfogadta. Hangsúlyozta, hogy az intézkedés indoka a tervezés hiányosságaiból eredő következmény, a rendszer összeomlásával előállt helyzet volt. Ezt az indokot kellett volna az alperesnek bizonyítania, azonban ennek nem tudott eleget tenni, erre a vállalkozási szerződés becsatolása nem alkalmas.
- [14] Az elsőfokú bíróság tévesen olyan okból állapított meg minősített kötelezettségszegést a felperes terhére, amely a rendkívüli felmondás indokát nem képezte, abban nem szerepelt az intézkedési kötelezettség elmulasztása, és az, hogy a felperes az üzemeltetési feladatait nem megfelelően látta el.
- [15] A törvényszék érdemben egyetértett az alperes viszontkeresetét elutasító elsőfokú ítéleti rendelkezéssel.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [16] Az alperes a felülvizsgálati kérelmében a rész-közbenső ítéletnek a felperes keresetének helyt adó rendelkezése hatályon kívül helyzését és a keresetet elutasító határozat meghozatalát kérte.
- [17] Hivatkozása szerint az eljáró bíróságok jogszabálysértő módon az

Mt. 202. §-ban foglalt keresetindítási határidő vizsgálata vonatkozásában a Pp. 130. § (1) bekezdés h) pontja, továbbá ezzel összefüggésben a Pp. 157. § a) pontja szerint nem jártak el hivatalból. A felperes ugyanis a rendkívüli felmondás 2011. október 14-én történt közlésétől számított 30 napos határidőn túl nyújtotta be a keresetét. A bíróságok a Pp. 124. § (1) bekezdését is megsértették.

A Fővárosi Törvényszék tévesen állapította meg a tényállást, amikor az ítélet indokolásának 2. oldal 3. bekezdésében azt rögzítette, hogy a felperes munkaviszonyát az alperes 2011. november 14-én szüntette meg, mert a rendkívüli felmondást 2011. október 14-én közölték a felperessel, a kereset benyújtása pedig 2011. november 15-én, tehát a közléstől számított 31. napon történt.

[18] A jogerős rész-közbenső ítélet a rendkívüli felmondás érdemére vonatkozóan a Pp. 206. § (1) bekezdésébe, az Mt. 89. § (2) bekezdésébe, 96. § (1) bekezdés a) és b) pontjába ütközik, és sérti az MK. 95. számú állásfoglalásban foglaltakat.

[19] Az alperes a rendkívüli felmondás második okát összefoglaló módon jelölte meg, amely eljárása megfelel az MK. 95. számú állásfoglalás II. pontjában foglaltaknak. A törvényszék az Mt. 89. § (2) bekezdését, az Mt. 96. § (1) bekezdés a) és b) pontját sértette meg, amikor az alperes új felmondási okra történő hivatkozása miatt az intézkedés jogellenességét állapította meg. Az alperes ugyanis a perbeli előadásaival azt bizonyította, hogy miben állt a felperes felelőssége a neki felrótt következmények vonatkozásában, és hogy emiatt a rendkívüli felmondás alkalmazása megalapozott volt.

A K.F. adatainak részbeni elvesztését az a mulasztás okozta, hogy a felperes mint informatikai igazgató a tőle elvárható fokozott gondosságot nem tanúsította, és a rendszer-üzemeltetési feladatokat nem látta el megfelelően. A felperes felelősségét a felmondás indokolásában nem részletezett biztonsági mentésre történt utasítás elmaradása, valamint a rendszer megfelelő megtervezésének a hiánya eredményezte, amely előírta volna, hogy hardver hiba bekövetkezte esetén a biztonsági mentés alkalmazásának van azonnal helye. De megáll a felperes felelőssége azért is, mert munkaköri kötelezettsége volt a rendszer felügyelete, ennek ellenére a biztonsági mentésről nem intézkedett, és azt maga sem végezte el.

[20] Az alperes nem az elháríthatatlan hardver hiba miatt tette felelőssé a felperest, hanem azért, mert a biztonsági mentések elmaradásával kárt okozott, illetve azok elmaradásáért ő tehető felelőssé.

[21] A rendkívüli felmondás tartalmazza, hogy a felperes felelős a K.F. számítástechnikai rendszerének megtervezésével kapcsolatos hiányosságokért. Ezért az alperes azon perbeli hivatkozása, hogy a felperes nem dolgozta ki az informatikai biztonsági szabályzatot, nem tervezte meg megfelelően a rendszer működését, nem minősül új indoknak. A bizonyításból megállapítható volt, hogy amennyiben az informatikai rendszert úgy tervezte volna meg a felperes, hogy

megfelelő biztonsági szabályzatot dolgoz ki, vagy hardver hiba esetére akár előre, akár az észlelés napján utasítást ad ki, vagy úgy tervezi meg a rendszer működését, hogy számol a hardver hiba bekövetkezésének lehetőségével, az ezzel járó adatvesztéssel és károkozással, elkerülhető lett volna az adatvesztés. Nem hangzott el olyan tanúvallomás, vagy nem merült fel olyan tény, amely azt bizonyította volna, hogy a felperes megfelelően megtervezte a Közterület-felügyelet számítástechnikai rendszerét, vagy a tervezés irányítása során megfelelően járt el.

- [22] A rendkívüli felmondásban megjelölt felelősség tényleges megnyilvánulására vonatkoznak azok a felperes terhére rótt mulasztások, amelyek akkor is a rendkívüli felmondás indoka körébe tartoznak, ha kifejezetten abban külön ezt nem nevesítette az alperes.
- [23] A felperes a személyes meghallgatása során elismerte, hogy az adatvesztés emberi mulasztásra vezethető vissza, továbbá a perben megállapítható volt, hogy a felperes a mentésre nem adott utasítást.
- [24] A törvényszék figyelmen kívül hagyta, hogy a felperesnek felügyelnie kellett az informatikai rendszerek működőképességével kapcsolatos napi munkavégzést, a rendszerhibáról így tudnia kellett, és a mentési rendszer meghibásodásakor a mentésre utasítást kellett volna adnia. A rendkívüli felmondás második indoka tehát megalapozott volt, és így a munkáltató jogszerűen szüntette meg azonnal hatállyal a felperes munkaviszonyát.
- [25] Az alperes mint közhasznú nonprofit gazdasági társaság az 1990. évi CXIII. törvény (Itv.) 5. § (1) bekezdés m) pontja alapján személyes illetékmentes, ezért az 5. § (2) bekezdésben foglalt igazolást 2010. és 2014. adóévekre vonatkozóan a felülvizsgálati kérelméhez az alperes mellékelte azzal, hogy kérte a kereseti és fellebbezési illeték megfizetése alóli mentesítését is.
- [26] A felperes a felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte az alperes felülvizsgálati eljárási költségben marasztalásával.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [27] A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint megalapozott.
- [28] A felülvizsgálati eljárásban olyan új körülményre, amely nem volt a megelőző eljárás tárgya (amelyre vonatkozóan a fél - az első- és a másodfokú eljárás során - nem hivatkozott és bizonyítékait sem jelölte meg) nem lehet hivatkozni (BH2002.447., BH2002.83.). Az alperes az első- és a másodfokú eljárásban nem hivatkozott a kereset elkészttségére, így ennek vizsgálatára a felülvizsgálati eljárásban már nem kerülhetett sor.
- [29] Az alperes felülvizsgálati kérelemmel nem támadta a viszontkeresetet elutasító jogerős döntést, továbbá a rendkívüli felmondás első indoka megalapozatlanságára vonatkozó jogi érvelést.

Ezért a Pp. 275. § (2) bekezdés alapján a Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatta, és csak a rendkívüli felmondás második indoka jogszerűségéről foglalhatott állást.

[30] Az Mt. 96. § (2) bekezdés alapján irányadó Mt. 89. § (2) bekezdés alkalmazandó a rendkívüli felmondás indokolására is. Ezért irányadóak az MK. 95. számú állásfoglalásban foglaltak. Ennek II. pontja szerint nem szükséges a felmondási ok részletes leírása, hanem elegendő az ok összefoglaló megjelölése is. A III. ponthoz fűzött indokolás szerint a munkaügyi jogvita során nemcsak a felmondás indokolásában kifejezetten közölt, hanem olyan további tények és körülmények bizonyításának is helye lehet, amelyek - az indokolás keretein belül maradva - azt kiegészítik és alátámasztják. A bizonyítás azonban nem lépheti túl a felmondásban közölt indokolás kereteit.

[31] A közölt rendkívüli felmondás indokolásában az alperes a felperest felelőssé tette az Ú.K.F. számítástechnikai rendszerének összeomlásával összefüggésben előállt helyzet (a rendszer működőképességének helyreállítása ellehetetlenülése) kialakulásáért, az okozott anyagi kárért, a biztonsági mentések hiányaért, az elveszett adatok helyreállításával összefüggésben felmerült költségeikért, mert az informatikai igazgatói munkaköréből kifolyólag e számítástechnikai rendszer megtervezését irányította, így a tervezés hiányosságaiból fakadó következményekért felelős. A munkáltató intézkedésében tehát felrótták a felperesnek a biztonsági mentések hiányát is. Téves a törvényszék ettől eltérő álláspontja. A mentési feladatok az informatikai rendszer üzemeltetéséhez tartoznak, annak elmulasztása kapcsolódik a felperes mint az informatikai rendszerek működőképességét felügyelő vezető feladataihoz, amely szükség esetén intézkedési kötelezettséget jelent.

[32] A törvényszék téves álláspontja folytán érdemben nem vizsgálta felül az elsőfokú ítéletet a felperes fellebbezése tükrében abból a szempontból, hogy az elsőfokú ítéletben megállapított tényállás alapján a felperes vétkes, lényeges és jelentős mértékű kötelezettségszegéséről levont következtetés helytálló-e [Mt. 96. § (1) bekezdés a) pont]. Ezért a Kúria a jogerős rész-közbenső ítéletnek a rendkívüli felmondás jogellenességét megállapító rendelkezését a perköltség- és illetékviselésre vonatkozó rendelkezésekre is kiterjedően a Pp. 275. § (4) bekezdés alapján hatályon kívül helyezte, és e körben a másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította azzal, hogy a felperes fellebbezését a fentiek szerint bírálja el.

A viszontkeresetet elutasító jogerős döntést a Kúria felülvizsgálati kérelem hiányában nem érintette, a perköltség- és illetékviselésre vonatkozó döntést azonban erre tekintettel is felülbírált, és marasztalta az alperest a viszontkereset összegére vetített kereseti és fellebbezési részilletékben, valamint a

felperes első- és másodfokú részperköltségében.

- [33] A Kúria az Itv. 5. § (1) bekezdés m) pontja alapján az alperest megillető személyes illetékmentességre vonatkozó rendelkezést az Itv. 5. § (2) bekezdésben foglalt feltétel fennállásának bejelentési időpontjára tekintettel a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 5. § (2) és (5) bekezdés, valamint a 10. § (3) bekezdés alapján a felülvizsgálati eljárást megelőző eljárási szakaszban nem találta alkalmazhatónak (BH2001.578.).

Záró rész

- [34] A hatályon kívül helyezett rendelkezés vonatkozásában a Kúria a felek felülvizsgálati eljárási költségét és a felülvizsgálati eljárási illetéket a Pp. 275. § (5) bekezdése alapján csak megállapította azzal, hogy annak viseléséről az új határozatot hozó bíróság fog dönten.
- [35] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése alapján nyilvános tárgyaláson bírálta el.

Budapest, 2016. szeptember 21.

**Dr. Hajdu Edit s.k. a tanács elnöke, előadó bíró, dr. Tallián
Blanka s.k. bíró, dr. Mészárosné dr. Szabó
Zsuzsanna s.k. bíró**

A kiadmány hiteléül:

Nné

tisztviselő